

Co wiemy o epice?

Scenariusz lekcji języka polskiego w kl. VI szkoły podstawowej

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wymienia rodzaje literackie
- wskazuje cechy rodzajowe epiki
- rozumie pojęcia: narrator, bohater, autor, wątek, fabuła, akcja, świat przedstawiony
- kojarzy autorów, tytuły i bohaterów utworów epickich poznanych w kl. IV-VI
- wymienia gatunki epickie
- dzieli utwory epickie na historyczne, współczesne i fantastycznonaukowe; przygodowe, podróżnicze, sensacyjne, społeczne (obyczajowe) i psychologiczne

Czas trwania zajęć: 45 minut

Formy i metody pracy:

- praca zbiorowa i grupowa
- pantomima

Środki dydaktyczne:

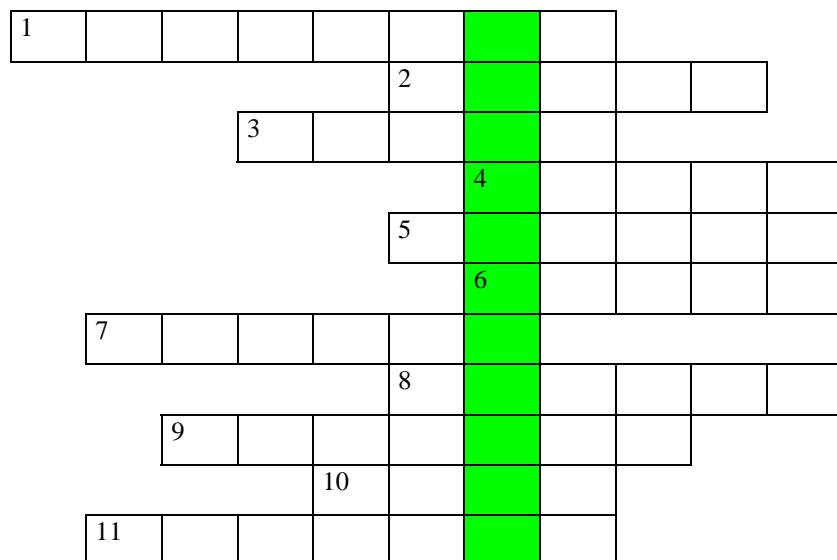
- kserokopie krzyżówek i tabel (dla każdego ucznia)
- koperty z rozsypanką (dla każdej 4-osobowej grupy)

Tok lekcji:

1. Zapoznanie uczniów z celami lekcji, zapis tematu.
2. Przypomnienie podziału literatury na 3 rodzaje: epikę, lirykę i dramaty.
3. Przypomnienie cech rodzajowych epiki, elementów świata przedstawionego, różnic między autorem, narratorem i bohaterem literackim, typów narracji.
4. Utrwalenie pojęć: wątek, fabuła, akcja.
Praca zbiorowa – rozwiązywanie krzyżówki (**Załącznik nr 1**). Hasło: OPOWIADANIE.
5. Gatunki epickie – uczniowie wymieniają ich nazwy, podają 1 tytuł utworu do każdego gatunku. W razie potrzeby nauczyciel przytacza krótką informację o gatunku.
Np. Jednowątkowy utwór o skondensowanej treści i niewielkiej liczbie bohaterów - nowela.
Wielowątkowy, obszerny, często podzielony na rozdziały, pisany prozą utwór – powieść.
Opowieść przekazywana ustnie z pokolenia na pokolenie, związana z konkretnymi miejscami, postaciami lub wydarzeniami historycznymi – legenda.
6. Lektury poznane w kl. IV-VI.
Uczniowie wymieniają ich tytuły, następnie w grupach 4-osobowych łączą tytuł utworu z jego autorem i bohaterem, wykorzystując koperty z rozsypanką (**Załącznik nr 2**).
7. Wypełnienie tabeli „Podział utworów epickich” (**Załącznik nr 3**) – wpisanie tytułów utworów (praca zbiorowa).
8. Kalambury – odgadywanie tytułów lektur (np. „Ten obcy”, „Szatan z siódmej klasy”, „Katarynka”).
9. Zagadki – odgadywanie nazwisk autorów i bohaterów.
Np. Kto opisał losy rudzielca o bujnej wyobraźni? (L.M. Montgomery)
Kto jest znanym i cenionym w świecie polskim twórcą fantastyki naukowej? (S. Lem)
Kto zakochał się w fiołkowych oczach? (Adam Cisowski)
10. Praca domowa – wkleić do zeszytu krzyżówkę i tabelę.

Załącznik nr 1

Przygotujemy tyle egzemplarzy krzyżówki, ilu jest uczniów.

1. Opowiada w utworze literackim (NARRATOR)
2. Rodzaj literacki z narracją (EPIKA)
3. Inaczej: twórca (AUTOR)
4. Ciąg zdarzeń związanych z określoną postacią lub grupą postaci (WĄTEK)
5. Inaczej: zmyślenie (FIKCJA)
6. Ciąg zdarzeń połączonych więzią przyczynowo-skutkową (AKCJA)
7. Wydarzenie nie odgrywające większej roli w przebiegu akcji (EPIZOD)
8. Zespół wątków; wszystkie zdarzenia opowiedziane w utworze (FABUŁA)
9. Podrzędny w stosunku do rodzaju literackiego (WĄTEK)
10. Podstawowa – obok opowiadania – forma wypowiedzi w epice (OPIS)
11. Postać w utworze literackim (BOHATER)

Załącznik nr 2

Należy przygotować na oddzielnych karteczkach tytuły, autorów i bohaterów utworów epickich (lektur obowiązkowych) omówionych z uczniami w kl. IV – VI. Zestawów kartek powinno być tyle, ile 4-osobowych grup uczniów. Kartki należy pociąć i umieścić w kopertach.

Np.

„Akademia pana Kleksa”	„Antek”	„Spotkanie nad morzem”	„Pinokio”	„Chłopcy z placu Broni”
„Katarzynka”	„Przygody Tomka Sawyera”	„W pustyni i w puszczy”	„Tajemniczy ogród”	„Ten obcy”
„Dym”	„Szatan z siódmej klasy”	„Bajka o maszynie cyfrowej, co ze smokiem walczyła”	„Ania z Zielonego Wzgórza”	„Robinson Kruzo”

Jan Brzechwa	Bolesław Prus	Jadwiga Korczakowska	Carlo Collodi	Ferenc Molnar
Bolesław Prus	Mark Twain	Henryk Sienkiewicz	Frances Hodgson Burnett	Irena Jurgielewiczowa
Maria Konopnicka	Kornel Makuszyński	Stanisław Lem	Lucy Maud Montgomery	Daniel Defoe

<i>Adaś Niezgódka</i>	<i>Rozalka</i>	<i>Elza</i>	<i>Dzeppetto</i>	<i>Ernest Nemeček</i>
<i>pan Tomasz</i>	<i>Indianin Joe</i>	<i>Mea</i>	<i>Colin Craven</i>	<i>Ula Zalewska</i>
<i>Marcyś</i>	<i>Wanda Gąsowska</i>	<i>Poleander Partobon</i>	<i>Gilbert Blythe</i>	<i>Piętaszek</i>

Załącznik nr 3

Przygotowujemy tyle egzemplarzy tabel, ilu jest uczniów.

Utwory epickie dzielimy ze względu na:

a) temat

przygodowo-podróżnicze
przygodowo-sensacyjne
społeczne (obyczajowe)
psychologiczne

b) stosunek czasu napisania utworu do czasu jego akcji

historyczne
współczesne
fantastycznonaukowe
fantastyczne

c) formę przekazu

pisane prozą (prozatorskie)
pisane wierszem (wierszowane)

d) rozmiar

obszerne
krótkie